

Rolnummers 1457 en 1461
Arrest nr. 20/2000 van 23 februari 2000

ARREST

In zake : de prejudiciële vragen betreffende artikel 4bis van de wet van 4 juli 1989 « betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen » en betreffende artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, gesteld door de Raad van State.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters G. De Baets en M. Melchior, en de rechters H. Boel, L. François, P. Martens, J. Delruelle, E. Cerexhe, A. Arts, M. Bossuyt en E. De Groot, bijgestaan door referendaris B. Renauld, waarnemend griffier, onder voorzitterschap van voorzitter G. De Baets,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vragen

Bij elk van de arresten nrs. 76.503 en 76.502 van 20 oktober 1998 in zake T. Kelchtermans, de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Regering en in zake H. Weckx, de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Regering tegen de Belgische Staat, waarvan de expedities ter griffie van het Arbitragehof zijn ingekomen op 4 en 5 november 1998, heeft de Raad van State de volgende prejudiciële vragen gesteld :

« 1. Schendt artikel 4*bis* van de wet van 4 juli 1989, zoals ingevoegd bij de artikelen 1 en 2 van de wet van 12 juli 1994 betreffende de controle op de voor het publiek bestemde mededelingen en voorlichtingscampagnes van de overheid, geïnterpreteerd in de zin dat de Controlecommissie geen rechtbank of administratief rechtscollege is in de zin van de artikelen 146 of 161 van de Grondwet, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in de mate dat aan een categorie van burgers het recht wordt ontzegd om een geschil dat verband houdt met hun recht om verkozen te worden door een rechterlijke instantie te laten beslechten ?

2. Schendt artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State luidens welk de afdeling Administratie van de Raad van State uitspraak doet 'bij wijze van arresten, over de beroepen tot nietigverklaring (...) tegen de administratieve beslissingen in betwiste zaken', geïnterpreteerd in die zin dat de Raad van State niet bevoegd is om kennis te nemen van beroepen gericht tegen de jurisdictionele beslissingen van administratieve rechtscolleges die ressorteren onder de wetgevende macht – meer bepaald voor wat betreft de jurisdictionele beslissingen van de Controlecommissie betreffende de financiering en de boekhouding van de politieke partijen, wanneer deze uitspraak doet krachtens artikel 4*bis* van de wet van 4 juli 1989, zoals ingevoegd bij de artikelen 1 en 2 van de wet van 12 juli 1994 betreffende de controle op de voor het publiek bestemde mededelingen en voorlichtingscampagnes van de overheid, in de mate dat wordt aangenomen dat de Controlecommissie is te beschouwen als een orgaan dat onder de wetgevende macht ressorteert -, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet omdat aldus aan een categorie van rechtsonderhorigen het recht wordt ontzegd om een geschil dat verband houdt met hun recht om verkozen te worden door de Raad van State te laten beslechten ?

3. Schendt artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State luidens welke de afdeling Administratie van de Raad van State uitspraak doet 'bij wijze van arresten, over de beroepen tot nietigverklaring (...) tegen de akten en reglementen van de onderscheiden administratieve overheden ', geïnterpreteerd in die zin dat de Raad van State niet bevoegd is om kennis te nemen van beroepen gericht tegen de bestuurshandelingen van organen die ressorteren onder de wetgevende macht – meer bepaald voor wat betreft de bestuursbeslissingen van de Controlecommissie betreffende de financiering en de boekhouding van de politieke partijen, wanneer deze uitspraak doet krachtens artikel 4*bis* van de wet van 4 juli 1989, zoals ingevoegd bij de artikelen 1 en 2 van de wet van 12 juli 1994 betreffende de controle op de voor het publiek bestemde mededelingen en voorlichtingscampagnes van de overheid, in de mate dat wordt aangenomen dat de Controlecommissie is te beschouwen als een orgaan dat onder de wetgevende macht ressorteert -, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet omdat aldus aan een

categorie van rechtsonderhorigen het recht wordt ontzegd om een beroep tot nietigverklaring in te stellen tegen de categorie van bestuurshandelingen die door de wetgevende macht of haar organen worden gesteld ? »

De zaken zijn ingeschreven onder de nummers 1457 en 1461 van de rol van het Hof.

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschied

Lastens T. Kelchtermans en H. Weckx, beiden minister in de Vlaamse Regering van 1991 tot 1995, besliste de Controlegeschied betreffende de verkiezingsuitgaven en de boekhouding van de politieke partijen (hierna : de Controlegeschied) op 12 juli 1995 dat de kostprijs respectievelijk voor het informatieblad « Vlaanderen in Beweging » en van de mededeling in het themanummer, gepubliceerd naar aanleiding van het tienjarig bestaan van het Informatieblad van het Vlaams Commissariaat-generaal voor Toerisme, krachtens artikel 4bis, § 2, eerste lid, en § 4, tweede lid, van de wet van 4 juli 1989 « betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen » van rechtswege zouden worden aangerekend op de uitgaven van voornoemden voor de eerstvolgende verkiezingen waaraan zij deelnemen. Beide beslissingen werden genomen nadat de Controlegeschied, op klacht van een lid, de beide zaken ambtshalve in behandeling heeft genomen op grond van de overweging dat de betrokken ministers haar advies over hun respectievelijk voorwoord in de vermelde publicaties niet hebben ingewonnen.

Tegen die beslissingen werd door de betrokkenen, daarin gevolgd door de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Regering, een beroep tot nietigverklaring ingesteld bij de Raad van State, waarin de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Eerste Minister, de Minister van Binnenlandse Zaken en de Controlegeschied als verwerende partij optreden.

De Raad van State stelde vast dat de opdracht die de Controlegeschied ten aanzien van de toetsing van mededelingen en voorlichtingscampagnes heeft, de interne werking van de federale Kamers overstijgt. De wet heeft haar een bevoegdheid verleend die zowel *ratione personae* als *ratione materiae* de interne organisatie en werking van de federale Kamers te buiten gaat : enerzijds, is zij bevoegd voor mededelingen en campagnes van overheidsorganen die, zoals de leden van de Vlaamse Regering, institutioneel niets van doen hebben met de federale Kamers; anderzijds, heeft haar uitspraak gevolgen op andere verkiezingen dan die van de federale Kamers. De zelfstandige bevoegdheid van de Controlegeschied in de materie die de werking van de instellingen, waarvan zij structureel de emanatie is, overstijgt, verleent haar de hoedanigheid van een autonoom optredend overheidsorgaan wiens beslissingen los staan van de uitoefening van de wetgevende bevoegdheid door de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat.

De Raad van State twijfelt aan de jurisdictionele bevoegdheid van de Controlegeschied, omdat naar zijn oordeel in de organisatie en de werking van de Commissie weliswaar aspecten aan te wijzen zijn waaruit die bevoegdheid zou kunnen blijken, maar bij ontstentenis van een uitdrukkelijke wilsuitering van de wetgever hij daartoe niet kan beslissen. Wel oordeelt hij dat, in die stand van de zaken en in de betwiste gevallen, de Controlegeschied als een louter administratieve overheid beslissingen heeft genomen, zodat de Raad van State bevoegd is om uitspraak te doen over annulatieberoepen die tegen de beslissingen van de Commissie, optredend als orgaan van de Belgische Staat, worden ingesteld.

De verzoekende partijen wilden vóór alles vastgesteld zien dat de Raad van State bevoegd is om de bestreden beslissingen als administratieve cassatierechter te behandelen. Indien de Raad van State evenwel oordeelde dat zulks niet het geval was, verzochten zij hem de eerste twee prejudiciële vragen te stellen. De Raad van State zag zich derhalve verplicht het Hof te raadplegen over de vragen naar de schending van het gelijkheidsbeginsel die volgt uit het feit dat hij zich als cassatierechter onbevoegd verklaart om uitspraak te doen over een beslissing met een jurisdictioneel karakter of over een jurisdictionele beslissing van een orgaan dat structureel de emanatie is van de wetgevende macht.

Gelet op de uit artikel 26, § 2, eerste lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof voortvloeiende verplichting, meende de Raad van State bovendien dat hij, om proceseconomische redenen, in weerwil van zijn reeds uiteengezette standpunt ter zake, ook de derde prejudiciële vraag diende te stellen, waarom door de verzoekende partijen in hun subsidiair geformuleerde uiteenzetting over de bevoegdheidsproblematiek was verzocht.

III. De rechtspleging voor het Hof

Bij beschikkingen van 4 en 5 november 1998 heeft de voorzitter in functie de rechters van de respectieve zetels aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om in die zaken artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Bij beschikking van 18 november 1998 heeft het Hof de zaken samengevoegd.

Van de verwijzingsbeslissingen is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 30 december 1998 ter post aangetekende brieven; bij dezelfde brieven is kennisgegeven van de beschikking tot samenvoeging.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 16 januari 1999.

Bij beschikking van 11 februari 1999 heeft de voorzitter in functie, op verzoek van de Ministerraad van 10 februari 1999, de termijn voor het indienen van een memorie verlengd met vijftien dagen.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de Ministerraad bij op 12 februari 1999 ter post aangetekende brief.

Memories zijn ingediend door :

- de Controlegeschiedenis betreffende de verkiezingsuitgaven en de boekhouding van de politieke partijen, Paleis der Natie, Natieplein 1, 1000 Brussel, bij op 26 januari 1999 ter post aangetekende brief;

- T. Kelchtermans, Burkel 33, 3990 Peer, H. Weckx, Congresstraat 29, bus 2, 1000 Brussel, de Vlaamse Gemeenschap, Martelaarsplein 19, 1000 Brussel, het Vlaamse Gewest, Martelaarsplein 19, 1000 Brussel, en de Vlaamse Regering, Martelaarsplein 19, 1000 Brussel, bij op 15 februari 1999 ter post aangetekende brief;

- de Waalse Regering, rue Mazy 25-27, 5100 Namen, bij op 15 februari 1999 ter post aangetekende brief;

- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 1 maart 1999 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 6 mei 1999 ter post aangetekende brieven.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- de Ministerraad, bij op 3 juni 1999 ter post aangetekende brief;

- T. Kelchtermans en anderen, bij op 7 juni 1999 ter post aangetekende brief;

- de Waalse Regering, bij op 7 juni 1999 ter post aangetekende brief.

Bij beschikkingen van 28 april 1999 en 26 oktober 1999 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 4 november 1999 en 4 mei 2000.

Bij beschikking van 14 juli 1999 heeft het Hof de zaken in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 6 oktober 1999.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 16 juli 1999 ter post aangetekende brieven.

Bij beschikking van 29 september 1999 heeft het Hof de zaken uitgesteld tot de terechtzitting van 19 oktober 1999.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 1 oktober 1999 ter post aangetekende brieven.

Bij beschikking van 19 oktober 1999 heeft de voorzitter in functie de zetel aangevuld met rechter M. Bossuyt.

Op de openbare terechtzitting van 19 oktober 1999 :

- zijn verschenen :

. Mr. D. D'Hooghe, advocaat bij de balie te Brussel, voor T. Kelchtermans en anderen;

. Mr. S. Depré *loco* Mr. P. Lambert, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Waalse Regering;

. Mr. E. Brewaeyts, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Controlecommissie betreffende de verkiezingsuitgaven en de boekhouding van de politieke partijen;

. Mr. M. Mahieu, advocaat bij het Hof van Cassatie, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers G. De Baets en P. Martens verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- zijn de zaken in beraad genomen.

Bij beschikking van 22 december 1999 heeft voorzitter G. De Baets de zaken voorgelegd aan het Hof in voltallige zitting en vastgesteld dat rechter M. Bossuyt verslaggever werd.

Bij beschikking van 22 december 1999 heeft het Hof de debatten heropend en de dag van de terechtzitting bepaald op 19 januari 2000.

Van de beschikking van heropening van de debatten is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 24 december 1999 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 19 januari 2000 :

- zijn verschenen :

. Mr. D. D'Hooghe, advocaat bij de balie te Brussel, voor T. Kelchtermans en anderen;

. Mr. S. Depré *loco* Mr. P. Lambert, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Waalse Regering;

. Mr. E. Brewaeyts, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Controlecommissie betreffende de verkiezingsuitgaven en de boekhouding van de politieke partijen;

. Mr. M. Mahieu, advocaat bij het Hof van Cassatie, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers M. Bossuyt en P. Martens verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- zijn de zaken in beraad genomen.

Aangezien rechter H. Coremans verhinderd was heeft rechter R. Henneuse niet deelgenomen aan de beraadslaging.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van de noodzaak om een prejudiciële vraag te stellen

Standpunt van de verzoekende partijen voor de Raad van State

A.1.1. In hun memorie (p. 10, nr. 38) wijzen de verzoekende partijen erop dat « hoewel [zij] in hoofdorde steeds hebben verzocht dat de Raad van State zich (zonder meer) bevoegd zou verklaren en slechts in ondergeschikte orde, namelijk voor het geval de Raad van State zich onbevoegd zou verklaren, verzocht [hebben] prejudiciële vragen aan Uw Hof te stellen [...], zag de Raad van State zich niettemin genoodzaakt om, onder verwijzing naar artikel 26, § 2, eerste lid van de Bijzondere Wet op het Arbitragehof, de door verzoekers voorgestelde prejudiciële vragen aan Uw Hof voor te leggen ».

Ten aanzien van de aard van de handelingen van de Controlecommissie

Standpunt van de Ministerraad

A.1.2. De Ministerraad is van oordeel dat de Raad van State in de verwijzingsarresten ten onrechte heeft geoordeeld dat de handelingen van de Controlecommissie niet tot de jurisdictionele functie behoren maar bestuurshandelingen zijn die voor nietigverklaring in aanmerking komen. De Controlecommissie is immers een rechtscollege, wat ook door de auditeur bij de Raad van State werd erkend. Anders dan de auditeur, stelt de Ministerraad zelfs dat de Controlecommissie een administratief rechtscollege is. De drie criteria voor het bestaan van een rechtscollege, namelijk een formeel (gebaseerd op « de actiewijzen van justitie »), een functioneel (voortvloeiend uit de taak van de rechter) en een organiek (in verband met « de bijzondere aanpassing van de oordeelsinstellingen »), zijn immers aanwezig.

De Ministerraad wijst er wel op dat de overwegingen van de Raad van State aldus zijn geformuleerd dat hij slechts « in die stand van de zaken » tot dat besluit was gekomen. Het Hof hoeft zich derhalve niet gebonden te achten door de interpretatie van de Raad van State dat de beslissingen van de Controlecommissie administratieve beslissingen zijn.

Standpunt van de Controlecommissie

A.1.3. De Controlecommissie verwijst naar de rechtspraak van het Hof in het arrest nr. 40/90, volgens welke zij een emanatie is van de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat. Aldus heeft het Hof dat rechtspunt reeds met absoluut gezag van gewijsde beslecht.

Bovendien heeft de Controlecommissie geen jurisdictionele functie uitgeoefend in de zin van artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State. Verwijzend naar de rechtsleer toont zij aan dat een jurisdictionele beslissing gekenmerkt wordt door het feit dat de rechter niet uit eigen beweging kennis neemt van het geschil, dat het jurisdictioneel orgaan onafhankelijk is en dat de jurisdictionele handeling bekleed is met gezag van gewijsde, wat hier geenszins het geval is. De rechter behoudt noodzakelijkerwijze alle vrijheid om de constitutieve elementen van de in artikel 14, § 1, bedoelde inbreuken te behouden en is niet gebonden door de inhoud van het verslag van de Controlecommissie (Arbitragehof, nr. 40/90).

Het doel van de beroepen bij de Raad van State is te horen zeggen dat de kostprijs van de gewraakte mededelingen niet zal worden aangerekend op de uitgaven van de eerstvolgende verkiezingen waaraan de verzoekers deelnemen en dit betreft een geschil omtrent een subjectief recht dat niet tot de bevoegdheid van de Raad van State behoort.

Ten aanzien van de eerste prejudiciële vraag

Standpunt van de verzoekende partijen voor de Raad van State

A.2.1. Daar een beslissing van de Controlecommissie tot het aanrekenen van de kosten van een overheidsmededeling of voorlichtingscampagne op de uitgaven van de betrokkenen voor de eerstvolgende verkiezingen waaraan zij deelnemen, neerkomt op een verbod om de normaal toelaatbare uitgaven voor verkiezingen effectief te verrichten, wordt door een dergelijke beslissing het fundamenteel recht van die betrokkenen om zich verkiesbaar te stellen aangetast, vermits zij niet langer op voet van gelijkheid met de andere kandidaten zullen kunnen meedingen.

Aldus worden aan een categorie van burgers – diegenen die de sanctie van de Controlecommissie ondergingen - de grondwettelijke waarborgen ontzegd om omtrent geschillen betreffende hun subjectieve politieke rechten een uitspraak te verkrijgen van een rechter in de zin van de artikelen 144 en 145 van de Grondwet.

Aangezien voor die ongelijke behandeling geen objectieve en redelijke verantwoording bestaat, dient de eerste prejudiciële vraag bevestigend beantwoord te worden.

A.2.2. In zoverre de Controlecommissie niet wordt beschouwd als een rechtbank of een administratief rechtscollege in de zin van artikel 146 en 161 van de Grondwet, maar als een rechtscollege *sui generis*, merken de verzoekende partijen voor de Raad van State op dat een dergelijke visie stuit op het in artikel 146 van de Grondwet vermelde verbod om buitengewone rechtbanken in het leven te roepen. In zoverre de Controlecommissie als een rechtscollege zou worden aangemerkt, kan het dan ook slechts om een administratief rechtscollege gaan.

Standpunt van de Ministerraad

A.3.1. De eerste prejudiciële vraag getuigt, in haar formulering, van enige incoherentie in zoverre de term « rechterlijke instantie » moet worden geïnterpreteerd als « orgaan van de rechterlijke macht ». Die incoherentie vloeit voort uit de vaststelling dat de Raad van State de Controlecommissie zelf niet beschouwt als een rechtbank in de zin van artikel 146 van de Grondwet. In de prejudiciële vraag mag derhalve niet de ontstentenis van beroepsmogelijkheid bij een orgaan van de rechterlijke macht worden aangeklaagd, nadat in de vraag zelf artikel 4bis van de wet van 4 juli 1989 aldus is geïnterpreteerd dat de Controlecommissie geen rechtbank of orgaan van de rechterlijke macht, in de zin van artikel 146 van de Grondwet, is.

Derhalve dient het woord « rechterlijke instantie » geïnterpreteerd te worden als « jurisdictionele instantie », namelijk als een « met eigenlijke rechtspraak belast orgaan ».

A.3.2. De Ministerraad is van oordeel dat de Controlecommissie een jurisdictioneel orgaan is waarvan de beslissingen van jurisdictionele aard zijn. Dat de Controlecommissie een zaak ambtshalve in behandeling kan nemen, wat in tegenstelling zou zijn met het beginsel van de passiviteit van de rechter en tot gevolg zou hebben dat zij de ten opzichte van een rechtscollege vereiste onpartijdige samenstelling niet zou hebben, kan als argumentatie niet worden aangenomen. Het beginsel van de passiviteit van de rechter is immers niet absoluut. Evenmin kan het gebrek aan onpartijdigheid worden afgeleid uit de loutere omstandigheid dat een rechtscollege een zaak zelf in behandeling kan nemen, vermits moet worden aangetoond dat zulks onvermijdelijk de onpartijdigheid van dat orgaan ontnemt. De vaststelling dat de Controlecommissie partijdig zou zijn, zou overigens haar jurisdictioneel karakter niet ontnemen, doch hoogstens de vraag doen rijzen naar het voldoen aan de voorwaarde van artikel 6.2 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Bovendien treedt de Controlecommissie slechts ambtshalve op in de gevallen waarin haar advies niet werd gevraagd, wat geenszins een ongunstig vooroordeel veronderstelt en derhalve haar onpartijdigheid niet in het gedrang brengt.

De Controlegescommissie is derhalve een rechtcollege, zij het met een karakter *sui generis* en ressorterend onder de wetgevende macht.

De eerste prejudiciële vraag moet ontkennend worden beantwoord aangezien de Controlegescommissie wel degelijk een rechterlijke instantie is en de adressaten van haar beslissingen niet beroofd zijn van de mogelijkheid om hun recht om verkozen te worden door een rechtcollege te laten beslechten.

A.3.3. Zelfs indien de Controlegescommissie geen rechtcollege zou zijn, houdt artikel 4bis van de wet van 4 juli 1989 geen schending van het gelijkheidsbeginsel in. De Commissie is immers bevoegd ten aanzien van bepaalde categorieën van personen en instellingen en hun groepering onder een specifiek stelsel is objectief en redelijk, gelet op hun samenstelling, hun bevoegdheid en hun financiering en op het feit dat zij geld van de Belgische Schatkist uitgeven. De opschorting van het recht op subsidies – net zoals de aanrekening van bepaalde op overheidskosten gedane uitgaven op de verkiezingsuitgaven – komt immers toe aan de wetgevende vergaderingen vermits zij de financiering toekennen en het niet in strijd is met het gelijkheidsbeginsel dat een commissie die de emanatie is van die organen, ermede belast wordt de door de wet vastgestelde voorwaarden voor financiering te doen naleven. De betrokken categorie van rechtsonderhorigen kan derhalve redelijkerwijze aan een verschil in behandeling worden onderworpen.

Standpunt van de Controlegescommissie

A.4. De Controlegescommissie merkt op dat geschillen betreffende kiesrechten en –verplichtingen uitgesloten zijn van het toepassingsgebied van de artikelen 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en 14 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, zodat die bepalingen niet kunnen worden aangevoerd wanneer aan een categorie van burgers het recht wordt ontzegd om een geschil dat verband houdt met hun recht om verkozen te worden, door een rechterlijke instantie te laten beslechten. Evenmin bestaat er een andere regel die daartoe zou verplichten.

Standpunt van de Waalse Regering

A.5. Het komt het Hof niet toe de vraag te stellen naar de juridische aard van de Controlegescommissie, inzonderheid of het een rechtcollege is in de zin van artikel 161 van de Grondwet, vermits de vraag werd gesteld vanuit de veronderstelling dat zij geen administratief rechtcollege is. De Waalse Regering kan zich dan ook niet aansluiten bij het standpunt van de Ministerraad waarbij het Hof wordt uitgenodigd zich uit te spreken over het statuut van de Controlegescommissie.

Ofwel is de Controlegescommissie een administratieve overheid, en dan dient de vraag ontkennend beantwoord te worden, vermits haar beslissingen met toepassing van artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State bestreden worden met een beroep tot nietigverklaring.

Ofwel is de Controlegescommissie een orgaan dat ressorteert onder de wetgevende macht en valt de eerste prejudiciële vraag samen met de derde. De vaststelling dat de organen bedoeld in artikel 4bis van de wet van 4 juli 1989 een objectieve categorie vormen, volstaat niet. Het verschil in behandeling moet ook redelijk verantwoord zijn. De bevoegdheid van een niet-rechtsprekend orgaan om regeringsmededelingen te controleren, is niet betwistbaar, met dien verstande dat de beslissingen van dat orgaan voor een rechtcollege kunnen worden gebracht.

In ieder geval is het niet relevant na te gaan of het recht om verkozen te worden, beschermd wordt door artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens of artikel 14 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, vermits het recht om verkozen te worden, door het Hof reeds is gekwalificeerd als een fundamenteel recht in een democratische samenleving, ten aanzien waarvan het gelijkheidsbeginsel in acht moet worden genomen.

Ten aanzien van de tweede prejudiciële vraag

Standpunt van de verzoekende partijen voor de Raad van State

A.6.1. Aangezien de Raad van State uit artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State de bevoegdheid put om als cassatierechter van gemeen recht uitspraak te doen over de administratieve beslissingen in betwiste zaken, worden de artikelen 10 en 11 van de Grondwet geschonden in zoverre één bepaalde categorie van rechtsonderhorigen, namelijk diegenen die onderworpen zijn aan de administratieve rechtscolleges verbonden met de wetgevende macht, van die gemeenrechtelijke cassatieregeling worden uitgesloten. Voor dat verschil in behandeling bestaat geen objectieve en redelijke verantwoording.

A.6.2. Allereerst is niet duidelijk welk doel met dat onderscheid zou worden nagestreefd. In ieder geval kan dat geenszins de waarborging van de onafhankelijkheid van de wetgevende macht zijn, vermits de Controlecommissie het « eigen karakter » ontbeert waarop de onafhankelijkheid van de wetgevende vergaderingen in de rechtspraak van het Hof wordt gestoeld, aangezien de leden van de Controlecommissie veeleer als vertegenwoordigers van politieke fracties dan als verkozenen van de bevolking zitting nemen, de Commissie geenszins houder is van enig « residu van de soevereiniteit » en zij evenmin, bij het uitoefenen van haar opdracht inzake de toetsing van mededelingen en voorlichtingscampagnes, een taak uitoefent die verband zou houden met de wetgevende of de politieke opdrachten van de wetgevende macht.

A.6.3. Indien het Hof toch zou erkennen dat de Controlecommissie een « eigen karakter » vertoont, op grond waarvan een zekere onafhankelijkheid moet worden gewaarborgd, kan die onafhankelijkheid niet de redelijke verantwoording bieden voor de verschillende behandeling ten gevolge van de ontstentenis van een cassatieberoep bij de Raad van State tegen de jurisdictionele beslissingen van de Controlecommissie. Aan die onafhankelijkheid moet een veel beperktere « verantwoordingskracht » worden toegekend nu de Controlecommissie geenszins belast is met wetgevende opdrachten of met taken die betrekking hebben op de interne werking van de wetgevende vergaderingen. Voor zover de noodzaak tot onafhankelijkheid zou worden erkend, kan die onafhankelijkheid niet in dezelfde mate als voor de wetgevende vergaderingen, een afwijkend juridisch stelsel verantwoorden.

A.6.4. De discriminatie heeft geen betrekking op de afwezigheid van een tweede aanleg -indien de Controlecommissie inderdaad als rechtscollege moet worden aangemerkt - maar op de ontstentenis van een cassatieberoep bij de Raad van State. Daarom is de argumentatie dat ter zake ook een ongelijke behandeling van andere burgers bestaat, niet relevant, omdat, bijvoorbeeld, wel degelijk cassatieberoep openstaat tegen beslissingen van de hoven van beroep bij de berechting van ministers. Ook naar de bevoegdheid inzake het onderzoek van geloofsbriefjes en de daarmee verband houdende geschillen, kan niet nuttig worden verwezen, omdat die bevoegdheid rechtstreeks voortvloeit uit de Grondwet en derhalve ontsnapt aan de toetsing aan de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

A.6.5. De tweede prejudiciële vraag behoeft derhalve een positief antwoord.

Standpunt van de Ministerraad

A.7.1. De Ministerraad stelt dat de tweede en de derde prejudiciële vraag twee benaderingen zijn van eenzelfde realiteit en gezamenlijk moeten worden behandeld.

A.7.2. De verschillende behandeling vindt allereerst haar oorsprong niet in artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State. Zoals uit het arrest nr. 31/96 moge blijken, heeft het Hof aan de wetgever de vrijheid gelaten om een annulatieberoep voor ambtenaren van de wetgevende vergaderingen bij een ander rechtscollege dan de Raad van State in te stellen. Die visie geldt eveneens te dezen, waar het niet gaat om een ambtenaar, maar om een minister die onder het jurisdictioneel toezicht staat van de Controlecommissie, een orgaan van de wetgevende macht.

A.7.3. Het verschil in behandeling is bovendien toelaatbaar gelet op het doel ervan. Uit het arrest nr. 33/94 kan volgens de Ministerraad worden afgeleid dat de inachtneming van het beginsel van de scheiding der machten een verschil in behandeling verantwoordt tussen ambtenaren van de organen van de uitvoerende macht en ambtenaren in dienst van organen van de rechterlijke macht. Diezelfde regel geldt natuurlijk voor diegenen die onder de controle van de jurisdictionele organen van de wetgevende macht staan.

A.7.4. Het verschil in behandeling heeft evenmin tot gevolg dat de eerste verzoekende partijen voor de Raad van State van alle beroepen beroofd zijn, aangezien de beslissingen van de organen van de wetgevende macht, in zoverre zij betrekking hebben op burgerlijke en politieke rechten (namelijk in het kader van een aansprakelijkheidsvordering), aan het toezicht van de hoven en rechtbanken onderworpen blijven. Zij tonen evenwel niet aan dat zij niet de nietigheid van de beslissingen voor de rechterlijke macht zouden kunnen aanvoeren. De betwiste norm heeft derhalve niet tot gevolg dat aan die verzoekende partijen ieder beroep wordt ontzegd om hun rechten te doen gelden ten aanzien van de Controlecommissie.

A.7.5. Het verschil in behandeling heeft ten slotte enkel betrekking op de ontstentenis van een tweede aanleg, doch dat verschil in behandeling treft ook andere categorieën van burgers, namelijk de kandidaten bij verkiezingen (onderzoek van de geloofsbrieven door de Kamers krachtens artikel 48 van de Grondwet) en de ministers van de federale, gemeenschaps- en gewestregeringen (strafrechtelijke ministeriële verantwoordelijkheid in de artikelen 103 en 125 van de Grondwet).

Standpunt van de Waalse Regering

A.8.1. In zoverre de tweede prejudiciële vraag uitgaat van de veronderstelling dat de Controlecommissie een administratief rechtscollege is dat onder de wetgevende macht ressorteert en om die reden tegen haar beslissingen van jurisdictionele aard geen beroep tot nietigverklaring openstaat bij de Raad van State, voert de Waalse Regering de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet aan. De daarvoor geldende verantwoording, ontleend aan het beginsel van de scheiding der machten, kan niet als redelijk worden aangemerkt.

A.8.2. Weliswaar vereist het eigen karakter van de wetgevende vergaderingen, die verkozen zijn en houder van het residu van de soevereiniteit, dat hun onafhankelijkheid wordt gewaarborgd, zoals in het arrest nr. 31/96 gesteld, doch de noodzaak om die onafhankelijkheid te waarborgen, verantwoordt niet dat aan de rechtsonderhorigen van de Controlecommissie een recht wordt ontzegd om een beroep in te stellen tegen haar jurisdictionele beslissingen.

Het ontbreken van die jurisdictionele waarborg staat immers niet in verhouding tot de gewettigde zorg de vrijheid van handelen te vrijwaren want het belang dat wordt beschermd door de invoering van een beroep bij de Raad van State is even reëel en legitiem voor de rechtsonderhorigen die onderworpen zijn aan jurisdictionele organen, ongeacht of zij al dan niet onder de wetgevende macht ressorteren. Die discriminatie valt des te meer op omdat zij tot gevolg heeft dat een inbreuk wordt gepleegd op een fundamenteel politiek recht, namelijk het recht om verkozen te worden, dat slechts onder bepaalde voorwaarden kan worden beperkt (Arbitragehof, nr. 74/92). Het valt daarbij niet te betwisten dat het recht om verkozen te worden, in het gedrang wordt gebracht door de beslissing van de Controlecommissie waarbij bepaalde kosten worden aangerekend op de verkiezingsuitgaven van de betrokken mandataris.

De Waalse Regering wijst er ook op dat de noodzaak om elke rechtsonderhorige de mogelijkheid te bieden een beroep bij de Raad van State in te stellen tegen de beslissingen van de Controlecommissie, des te groter is aangezien zij is samengesteld uit parlementsleden, wat bezwaarlijk kan worden beschouwd als een waarborg voor de onafhankelijkheid van de Commissie.

A.8.3. De Waalse Regering beklemtoont dat de aangeklaagde discriminatie wel degelijk voortvloeit uit artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, dat aldus wordt geïnterpreteerd dat het uitsluitend betrekking heeft op de beslissingen van administratieve overheden in betwiste zaken, en niet uit een wettelijk vacuüm, wat wordt bewezen door de vaststelling dat er geen discriminatie zou zijn indien artikel 14 niet bestond, vermits beide categorieën van rechtsonderhorigen aldus verstoken zouden blijven van een beroep bij de Raad van State.

A.8.4. De Waalse Regering twijfelt aan de pertinentie van de vergelijking tussen de situatie van de griffiers van hoven en rechtbanken in het arrest nr. 33/94 en de situatie van de organen bedoeld in artikel 4bis van de wet van 4 juli 1989. Bovendien toont de Ministerraad niet aan waarom het beginsel van de scheiding der machten zou verantwoorden dat de personen die onderworpen zijn aan de rechtsprekende organen van de wetgevende macht, anders kunnen worden behandeld dan de personen die onderworpen zijn aan de controle van de rechtsprekende organen van de administratieve overheid.

A.8.5. De tweede prejudiciële vraag moet derhalve bevestigend worden beantwoord.

Ten aanzien van de derde prejudiciële vraag

Standpunt van de verzoekende partijen voor de Raad van State

A.9.1. In zoverre de beslissingen van de Controlecommissie worden beschouwd als bestuurshandelingen van organen die ressorteren onder de wetgevende macht, waartegen geen annulatieberoep bij de Raad van State openstaat, kan voor het verschil in behandeling van rechtsonderhorigen, wat betreft hun jurisdictionele waarborgen, geen objectieve en redelijke verantwoording worden aangetoond. De argumentatie ter zake is identiek als die welke werd gegeven ten aanzien van de tweede prejudiciële vraag.

A.9.2. Verder wordt erop gewezen dat de Raad van State in verschillende arresten zich niet langer kennelijk onbevoegd heeft verklaard om op grond van artikel 14 van de gecoördineerde wetten kennis te nemen van bestuursbeslissingen van de wetgevende vergaderingen, waardoor de door het Hof vastgestelde ongrondwettige lacune in de wetgeving werd opgevangen.

De verzoekende partijen stellen vast dat de Raad van State in de verwijzingsarresten nog verder is gegaan en zich reeds bevoegd heeft verklaard om kennis te nemen van de beslissingen van de Controlecommissie, die hij als bestuurshandelingen beschouwt. Dit sluit aan op rechtsleer en wetgevende initiatieven die ervan uitgaan dat de beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie nopen tot een identieke rechtsbescherming van rechtsonderhorigen, ongeacht of de bestuurshandelingen die hen betreffen, uitgaan van wetgevende vergaderingen dan wel van administratieve overheden.

A.9.3. Het argument dat de aangeklaagde discriminaties de verzoekende partijen niet van alle beroepen beroven, is niet relevant. Als de Controlecommissie een rechtscollège is, zal de gewone rechter, in het kader van een vordering tot schadeloosstelling, gebonden zijn door het gezag van gewijsde van de beslissing van de Controlecommissie. De eventuele mogelijkheid om de beslissing van de Controlecommissie als administratieve overheid aan te vechten, doet geen afbreuk aan het onredelijk karakter van het onderscheid. In het arrest nr. 31/96 heeft het Hof er immers op gewezen dat het onredelijk karakter van een discriminatie die voortvloeit uit het ontbreken van een annulatieberoep, niet kan worden opgevangen door de bescherming die wordt geboden door de gewone rechter.

A.9.4. Ook de derde prejudiciële vraag moet derhalve positief worden beantwoord.

Standpunt van de Ministerraad

A.10. Ten aanzien van de derde prejudiciële vraag, voert de Ministerraad een identieke argumentatie aan als ten aanzien van de tweede vraag.

Standpunt van de Waalse Regering

A.11. Ten aanzien van de derde prejudiciële vraag, voert de Waalse Regering een identieke argumentatie aan als ten aanzien van de tweede vraag.

- B -

Ten aanzien van de drie vragen samen

B.1. De drie prejudiciële vragen, zoals geformuleerd in het beschikkend gedeelte van het verwijzend arrest, hebben betrekking op de discriminatie die zou voortvloeien uit de afwezigheid van jurisdictioneel toezicht en de eventuele onbevoegdheid van de Raad van State ten aanzien van beslissingen genomen door de Controlecommissie die is ingesteld bij de

wet van 4 juli 1989 «betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen». De vragen betreffen enkel de beslissingen welke die Commissie kan nemen met toepassing van artikel 4*bis*, § 4, van de wet.

B.2. Artikel 4*bis* van de wet, ingevoegd door artikel 2 van de wet van 12 juli 1994 betreffende het toezicht op de officiële mededelingen van de overheid, bepaalt :

«§ 1. De Controlecommissie wordt belast met de toetsing, ongeacht het gebruikte mediakanaal, van alle voor het publiek bestemde mededelingen en voorlichtingscampagnes van de federale Regering of een of meer van haar leden, van de Gemeenschaps- en Gewestregeringen of een of meer van hun leden, van de colleges bedoeld in artikel 60 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen of een of meer van hun leden, van een of meer gewestelijke staatssecretarissen bedoeld in artikel 41 van dezelfde bijzondere wet, van de voorzitters van de federale Kamers, van de voorzitters van de Gemeenschaps- en of Gewestraden en van de voorzitters van de verenigde vergadering en van de taalgroepen bedoeld in artikel 60 van de bijzondere instellingen, waartoe deze niet op grond van een wettelijke of bestuursrechtelijke bepaling verplicht zijn en die direct of indirect met overheidsgeld worden gefinancierd.

§ 2. De federale Regering of een of meer van haar leden, de Gemeenschaps- of Gewestregeringen of een of meer van hun leden, de colleges bedoeld in artikel 60 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen of een of meer van hun leden, een of meer gewestelijke staatssecretarissen bedoeld in artikel 41 van dezelfde wet, de voorzitters van de federale Kamers, de voorzitters van de Gemeenschaps- of Gewestraden en de voorzitters van de verenigde vergadering en van de taalgroepen bedoeld in artikel 60 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen die een mededeling of een voorlichtingscampagne als bedoeld in § 1 wensen te verspreiden dan wel te voeren, moeten vooraf een synthesenota bij de Controlecommissie indienen.

In die nota worden de inhoud, de redenen, de gebruikte middelen, de totale kostprijs en de voor de mededeling of de voorlichtingscampagne geraadpleegde firma's vermeld.

Uiterlijk vijftien dagen na de indiening van de synthesenota brengt de Controlecommissie een niet bindend advies uit.

Het advies is ongunstig als de mededeling of de campagne er geheel of ten dele toe strekt het persoonlijke imago van een of meer leden van de in § 1 bedoelde instellingen of het imago van een politieke partij te verbeteren.

Spreekt de Commissie zich niet uit binnen de voorgeschreven termijn van vijftien dagen, dan wordt zij geacht een gunstig advies te hebben uitgebracht.

§ 3. Binnen vijftien dagen na het verschijnen of het verspreiden van de mededeling of de voorlichtingscampagne neemt de Controlecommissie, op verzoek van een derde van de leden van elke taalgroep, het dossier waarover zij een ongunstig advies heeft uitgebracht, in behandeling.

De Controlecommissie is eveneens en volgens dezelfde procedure gevat als de inhoud van de mededeling of van de voorlichtingscampagne werd gewijzigd ten opzichte van wat in de synthesenota was vermeld.

§ 4. Als de mededeling of de voorlichtingscampagne ertoe strekt het persoonlijke imago te verbeteren van een of meer leden van de federale Regering, van een of meer leden van de Gemeenschaps- of Gewestregeringen, van een of meer leden van de colleges bedoeld in artikel 60 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen, van een of meer gewestelijke staatssecretarissen bedoeld in artikel 41 van dezelfde bijzondere wet, van de voorzitters van de federale Kamers, van de voorzitters van de Gemeenschaps- of Gewestraden of van de voorzitters van de verenigde vergadering en van de taalgroepen bedoeld in artikel 60 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen of het imago van een politieke partij, rekent de Commissie de kosten van de mededeling of campagne aan op de uitgaven van de betrokkenen voor de eerstvolgende verkiezingen waaraan zij deelnemen.

Ingeval het in dit artikel bedoelde advies van de Controlecommissie niet is gevraagd, wordt de kostprijs van de mededeling of van de campagne van rechtswege aangerekend op de uitgaven van de betrokkenen voor de eerstvolgende verkiezingen waaraan zij deelnemen. Daartoe neemt de Controlecommissie de zaak ambtshalve in behandeling.

De Commissie moet uiterlijk een maand nadat de zaak bij haar aanhangig is gemaakt, een met redenen omklede beslissing nemen, met inachtneming van de rechten van de verdediging.

De Controlecommissie beslist bij gewone meerderheid van stemmen in elke taalgroep.

De beslissing wordt binnen zeven dagen ter kennis gebracht van de betrokkenen.

Ze wordt in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt. »

De draagwijdte van dat artikel wordt bepaald door andere wetten, die zelf zijn gewijzigd door artikel 1, §§ 2 tot 4, van de wet van 12 juli 1994 betreffende het toezicht op de officiële mededelingen van de overheid.

Luidens die bepalingen is het in het geding zijnde artikel *4bis* van de wet van 4 juli 1989 van toepassing op de uitgaven voor verkiezingspropaganda :

- voor de verkiezing van de Vlaamse Raad, de Waalse Gewestraad en de Brusselse Hoofdstedelijke Raad (artikel 4, § 3, van de wet van 19 mei 1994 die betrekking heeft op de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor die verkiezingen, gewijzigd bij artikel 1, § 2, van de wet van 12 juli 1994);

- voor de verkiezing van het Europees Parlement (artikel 4, § 3, van de wet van 19 mei 1994 die betrekking heeft op de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor die verkiezingen, gewijzigd bij artikel 1, § 3, van de wet van 12 juli 1994);

- voor de verkiezing van de provincieraden en de gemeenteraden en voor de rechtstreekse verkiezing van de raden voor maatschappelijk welzijn (artikel 6, § 3, van de wet van 7 juli 1994 die betrekking heeft op de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor die verkiezingen, gewijzigd bij artikel 1, § 4, van de wet van 12 juli 1994).

B.3. Tot de basisbeginselen van de democratische opbouw van de Staat behoort de regel dat de verkozen wetgevende Kamers in de uitoefening van hun opdracht over de meest ruime onafhankelijkheid beschikken. Die onafhankelijkheid uit zich onder meer in het toezicht dat zij zelf uitoefenen op hun leden zowel ter zake van de geldigverklaring van het mandaat als van de wijze waarop dit bij wege van verkiezingen wordt verworven. Van dat basisbeginsel is artikel 48 van de Grondwet een toepassing, welk artikel stelt dat elke Kamer de geloofsbrieven van haar leden onderzoekt en de geschillen die hieromtrent rijzen, beslecht.

De wetgever heeft identieke bepalingen aangenomen voor wat betreft de geldigheid van de gemeenschaps- en gewestverkiezingen (artikel 31 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen) evenals de verkiezingen voor het Europees Parlement (artikel 43 van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europese Parlement).

B.4. De bepalingen van het voormelde artikel 4*bis* hebben tot doel te vermijden dat degenen die één van de in de eerste paragraaf vermelde functies uitoefenen, mededelingen of voorlichtingscampagnes die tot doel hebben hun persoonlijke imago te bevorderen, met overheidsgeld zouden laten financieren. Om de inachtneming van die regel te verzekeren heeft de wetgever aan de Controlecommissie een preventieve en disciplinaire opdracht

toevertrouwd : enerzijds, geeft zij het in paragraaf 2 bedoelde voorafgaande advies; anderzijds, kan zij de in paragraaf 4 vermelde sanctie bij «een met redenen omklede beslissing [...] met inachtneming van de rechten van de verdediging » opleggen.

B.5. De wetgever vermocht, zonder het gelijkheidsbeginsel te schenden, een dergelijke opdracht toe te vertrouwen aan een orgaan samengesteld uit parlementsleden.

B.6. Aan de in artikel 4*bis* bedoelde categorie van personen wordt ongetwijfeld de mogelijkheid tot jurisdictioneel toezicht ontzegd. Doordat echter die afwezigheid van jurisdictioneel toezicht tot doel heeft de onafhankelijkheid van de wetgevende vergaderingen in verhouding tot de andere machten te waarborgen, is zij niet klaarblijkelijk zonder verantwoording en schendt zij de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

B.7. De vragen dienen ontkennend te worden beantwoord, of de beslissingen van de Commissie nu van jurisdictionele (tweede vraag) of van administratieve (derde vraag) aard zijn.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

1. Artikel *4bis* van de wet van 4 juli 1989 « betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen », ingevoegd bij de artikelen 1 en 2 van de wet van 12 juli 1994, in zoverre het niet voorziet in beroepen tegen de beslissingen van de Controlecommissie betreffende de verkiezingsuitgaven en de boekhouding van de politieke partijen, bedoeld in paragraaf 4 van dat artikel, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

2. Artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, geïnterpreteerd in die zin dat de Raad van State niet bevoegd is om kennis te nemen van beroepen gericht tegen de beslissingen van de Controlecommissie betreffende de verkiezingsuitgaven en de boekhouding van de politieke partijen, wanneer deze uitspraak doet krachtens artikel *4bis* van de voormelde wet van 4 juli 1989, ingevoegd bij de artikelen 1 en 2 van de voormelde wet van 12 juli 1994, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 23 februari 2000.

De wnd. griffier,

De voorzitter,

B. Renauld

G. De Baets